

Èfesò

ǝ pbàkrístò tò Pòlò andí bhàruwà

Yàrí bhàruwà ǝ ì nòtù ádrùdrǝ dhu tí dhu

Kas 19.1-41 ; 20.17-38 ǝ ka kózàna dhu ní Pòlò adì Àziyã-Ngba tǝ pòlò ǝ ádrùngbã kigò Èfesò ǝ ìbhù atǝ tí dhu. Kòmbí ka karí ndi pòlò àti Tùrùkiyà tí. Kǝdì ndi kigò ǝ ndíní ndi nduò tí Ídzi Màkürù. Ní olù nyú, mbembè iwà azà kumì atǝ údà Yèsù ka kùgù dhu-dzidǝ rǝrǝ, kǝndí yàrí bhàruwà imbi ǝ ndi ndí Ròmà tǝ kigò ǝ rǝrǝ (Èfe 3.1 ; 4.1 ; 6.20) Èfesò ǝ rí kànísà mà, kǝ-gi rǝ rí kǝrǝ kànísà mànà tò (Upf 1.11). I kànísà ǝ ábhǝ pbàkrístò ní ìnzí ní Pòlò.

Pòlò azè nditè Èfesò ǝ *pbàkrístò tò dhu ní iwà Kàgàwà údhè ndi ndónzina dhu tí dhu. Wemberè tí ní, Kàgàwà ózè ndili yà ndi ndanzì kǝrǝ dhu-tsí yà adzì ǝ arí mà, òrù-akpà ǝ arí mànà atdí ale kèlè, Krístò, rònyè idzi dǝyá.

Oyo rí kisè ní, Pòlò azè pbàkrístò ròkò atdínga ǝ, àdhàdhì yà fíyǝ ípìrǝngà-ǝwátá Yèsù Krístò bhà ale tírǝ nónzi ka dhu bhèyi.

Pòlò nídyi kǝrǝ ìbhù ǝfǝ, ndíní Yèsù ná'ù ale nùgèrè ì 'òngò atdí ale nyú tí Kàgàwà tò dhu nitè tí: yà ní, *Kànísà arí àdhàdhì ale-ngbò bhèyi, Krístò ràdù ì ndi ale-dò dhu, Kànísà arí àdhàdhì idza bhèyi, Krístò ràdù ì ndi idza-pbidǝ òdò arí odu dhu, ndirǝ ní Kànísà ní Krístò bhà tsìbhále bhèyi dhu.

Ndi dhu bhèyi ní ndi, dhu àkànà pbàkrístò rùngbò ì, 'òkò atdíkpá fíyǝ Ádrùngbále Krístò mànà.

Bhàruwà-nyitì ka kòhù tí dhu

- Pòlò rí Èfesò tǝ kigò ǝ pbàkrístò nóvì dhu (1.1-2).
- Krístò-otù ǝ Kàgàwà rǝnzina pòndà ale tò ídzìnga (1.3–3.21).
- Kàgàwà únzi ale ní anzita nà àkǝ ǝfǝ ǝ dhu àkǝ kòkò dhu (4.1–6.20).
- Pòlò rí pbàkrístò òvì bhàruwà ríku dóná rò ovita ní dhu (6.21-24).

Pòlò rí Èfesò tǝ kigò ǝ pbàkrístò nóvì dhu

(Kas 18.19-21 ; 19.1-7 ; 20.17)

1 Yàrí bhàruwà nàndí ní ima Pòlò, yà Kàgàwà nyú azè rí Yèsù Krístò bhà uvitatále tí ale. Ma màndí dhu yà Èfesò tǝ kigò ǝ aróko Kàgàwà bhà ale, yà Yèsù Krístò mànà ì úngbò ì ní fíyǝ ungbòta ǝ ìkò pǝtsǝ ale tò. **2** Àlè t'Àbanà Kàgàwà mà, àlè tǝ Ádrùngbále Yèsù Krístò mànà nǝkǝ 'àsò nyí, 'àdù nyǝbhù nyòkò màrùngà ǝ affku ǝ.

Krístò-otù ǎ Kàgàwà rǎnzina pbìndà ale tò ídzìnga

(Ròm 8.15-17,28-30; 2Tè 2.13-14; 2Tì 1.9-10)

³Dhu àkǎ àlě rilè Kàgàwà, àlě tó Ádrùngbǎle Yèsù Krístò t'Ábanà ! Ka ní ndi àlě'i náso òrù-akpà ò rò ìrà ale-afí tó kóró asota-tidò nǎ, Krístò mànà àlě kúngbò àlě dhu-otù ǎ. ⁴Inzá ndi ndàpè yà adzi ònzi rórò, Kàgàwà náavò àlě, àlě rǎ'ì pbìndà ale tí Krístò-nyutsi. Kǎnzì ndi dhu ndíní àlě koko tí ìlǎlǎ ale tí ǎnzíná, ndirò ìmbǎ nzére dhu tí ka kózùna ǎnzíná dhu rǎ'ì nyuyatsi ale tí, ndi ndózè àlě dhu-okú dò rò. ⁵Kàgàwà náapì àlě mǎhàngú ò rò, àlě rǎ'ì pbìndà inzo tí Yèsù Krístò-otù ǎ. Kǎnzì dhu ndi dhu bhěyi àdhàdhì ndi nyú ndi ndózè ka dhu bhěyi. ⁶Nírò, àlě kǎkǎ àlě rilè Kàgàwà yà àlě tò kǐbho pbìndà ídzìnga tó ádrùngbǎnga-okú dò rò. Kǐbho ka tíròrò, yà atdíǎ ndi ndazè Idhùna-otù ǎ.

⁷Krístò-azù-otù ǎ, Kàgàwà núukòlò àlě'i nzére dhu ǎ rò, ndàdù àlě tò nzérenga núbà àlě tò. Ndi dhu bhěyi ní ndi, Kàgàwà níitè pbìndà ídzìnga tó ábhǒnga àlě tò, ⁸ndìbhò dhu-ǎnga t'òvòta mà, àkǎkǎ inga t'únità mànà àlě tò. ⁹Kǎbhù àlě rùni òdhù ò ndi ndudhé dhu. Ndi dhu kǔdhé angyangyi pbìndà ídzìnga ǎ ndi ndǎnzìya tí Krístò-otù ǎ. ¹⁰Ndi Kàgàwà udhé dhu ní, yà ndi ndakò kàsùmì ǎ, ndi rǎrǎ yà ndi ndabhòlò kóró dhu-tsí, kǎkǎ òrù-akpà ò arǎ'ì mà, yà adzi ǎ arǎ'ì mànà-tsù núndù, Krístò rǎnyè idzi dòya.

¹¹Ndirò Krístò-nyutsi, Kàgàwà níibho wà yà ndi ndudhé mà moko tí kàmǎna tí dhu fǎkǎ, ndòvò mà angyangyi yà ndi nyú ndi ndudhé ka dhu bhěyi. Kǎnzì kóró ì dhu, àdhàdhì ndi ndudhé ka ndirò ndi ndazè ka dhu bhěyi. ¹²Nírò, yà wemberè t'ále tí mà mì'ì Krístò dǎ atdyúya níli ale tí rò, mà màkǎ mìlè Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó awáwù.

¹³Nyǎ mà átò, nyǎ nyitdègu obhóna tó màkǔrù ìri, ní nyǎ nyadù Krístò ná'ù. Ndi màkǔrù ní Kàgàwà bhà Ídzi Màkǔrù yà ògù nibho fǔkù. Ndirò, Kàgàwà adù Ìlǎlǎ-Alafí yà ndi ndakò fìndá làkǎ níbhò fǔkù, rǎ'ì pbìndà ale tí nyǎ nyǎ'ì dòtsí dhu itè rí pbìndà ize tí. ¹⁴Wò ndi Ìlǎlǎ-Alafí ní ndi rí dhu itè àlě rabáya ongyéngá^a, yà pbìndà ale tò Kàgàwà akò fìndá làkǎ ongyéngá nzínzì ǎ. Àlě kabáya ka Kàgàwà rǎ àlě'i núwù dòtsí nzérenga ǎ rò nínganí. Nírò, àlě kǎkǎ àlě rilè Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó awáwù.

Pòlò rǎ nditsò Èfesò tó kigò ǎ pbàkrístò dǎ dhu

(Fìl 2.9-11; Kòl 1.3-6,9-13,18-19; 1Pé 1.3-4)

¹⁵Kàgàwà ǎnzì dhu-okú dò rò ní ndi, yà ma mǎríná nyǎ nyá'ù Ádrùngbǎle Yèsù tí dhu mà, nyǎ nyòzè Kàgàwà bhà ale kóró tí dhu mànà rò, ¹⁶ma mǎrì nyǎrè pbàkǎ itsòta ǎ, ndirò ma mǎrì nzǎ mìngyè òtsò àbhù ma mí Kàgàwà tò okúku dò rò rò. ¹⁷Ma mí mìtsò yà ádrùngbǎnga tó awáwù nà arǎ'ì àlě

^a 1.14 Ndi ongyéngá ní ògù mà, dhòdhòdhóna tó ípìrǎnga mà, ngǔkpà dhu-tsí mànà.

t'Ábanà, àlě tó Ádrùngbǎle Yěsù Krístò bhà Kàgàwà rǒ, ndíní dhu-ǒnga t'òvòta tó pbìndà Alafí nabhù tí fùkù. Ndi Alafí rí Kàgàwà itè fùkù, ndàdù àbhunà nyǔni mbèyi nyú. ¹⁸Ma mí mitsò Kàgàwà rǒ, ndíní fùkù irèta-nyìkpó nungbe tí. Ndi dhu bhèyi ní ndi kúnzi nyí ndíní nyí nyuni tí yà nyí nyúli atdyúku dǒyá dhu, nyǎdù yà pbìndà ale tó kílì dhu-tsí tó ùyǎya ongyéngá núní. ¹⁹Ndirò, nyí nyí ìngbà dhu bhèyi mǎtí kàbhà ádrùngbǎnga tó òbi náarfí ádrùngbǎ nyú àlě tó dhu núní, yà ka àlě ká'ù rò. Ndi pbìndà ádrùngbǎnga tó òbi Kàgàwà itè òbi nyú nà, ²⁰yà Krístò ndi ndabhù rìngbè ndi òve-bvù rò, ndàdù àbhunà ràdi pbìndà fangà dǒnǎ rò òrù-akpà ò ònǎ kàsùmí ò. ²¹Ányì nga ní ndi, Kàgàwà ìli Krístò kóró màlàyíká mà fìyó kámá mànà dǒ, yà ádrùngbǎnga tó òbi nà arí kóró ale dǒ, ndirò kóró ádròdrò pbákámá dǒ. Ndirò Kàgàwà ìli ka kóró òvò, yà òvò ka kádù òvònà kòmbí mǎtí, ndirò olù mǎtí ka kòvòya dǒ. ²²Kàgàwà ábhù wà Krístò ròbè kóró dhu-tsí-dò, ndàdù kílì rí Kànìsà-dòtsirò tí. ²³Kànìsà ní Krístò-ngbò. Krístò arádi ngbùlùna nyú nà Kà-nyutsi, Kàgàwà ràdù àdi ngbùlùna nyú nà Krístò-nyutsi.

Kàgàwà bhà ídzìnga-okú dò rò àlě kugù dhu

(Kòl 2.12-13; 3.1-3; Tit 3.3-8)

2 ¹Angyi, nyí ní iwà úve ale Kàgàwà-nyìkpó ò, fùkù afátá mà fùkù nzérenga mànà-okú dò rò. ²Nyí nyongónà òko ònǎ ófò náafò ndi yà adzi ò ale náaróko ònǎ ófò nà. Nyí nyifu awe ò aróko nzére-alafí ò ádrùngbǎle, yà kòmbí idzi nónyù kǎkà ìnzí arí Kàgàwà-tsí dhu ìri ale dǒ. ³Angyí, àlě'í kóró, àlě kí'í átò abádí bhèyi. Àlě kongónà òko àdhàdhì yà àlě kí'í nà ìndrù tó ófò rí atdyúya òho dhu bhèyi, àlě ràdù àmbe dhu ònzì dǒ àdhàdhì àlě-afí mà àlě-ngbò mànà nózè ka dhu bhèyi. Ndi ófò ò àlě karóko dhu-okú dò rò, àlě'í ní iwà dhu ípfo ngǎkpà ale bhèyi tí, ndíní Kàgàwà itdì tí àlě-ànyá pbìndà nàwí ò ale.

⁴Pbétù, Kàgàwà bhà izu náarfí ádrùngbǎ nyú ìndrù tò. Kòzè àlě atdí dǒ. ⁵Yà àlě kí'í iwà àlě kúve Kàgàwà-nyìkpó ò àlě tó afátá-okú dò rò ale rórò, kǎbhù àlě, àlě rí'í ípìrǒnga nà atdíkpá Krístò mànà. Ní Kàgàwà nígù nyí pbìndà ídzìnga ò. ⁶Yěsù Krístò mànà àlě kúngbò àlě dhu-otù ò, Kàgàwà ábhù àlě rùngbe àlě òve-bvù rò atdíkpá Krístò mànà, ndíní àlě kònyuya tí idzi atdíkpá kà mànà òrù-akpà ò. ⁷Ndi àlě tó ndi ndanzì Yěsù Krístò-nyutsi ídzìnga-otù ò, kǎzè nditè idho rí ìndrù ùkò ní pbìndà ídzìnga tó ádrùngbǎnga olùnǎ rò rírà kóró ato ò. ⁸Obhó tí, nyí nyúgu Kàgàwà bhà ídzìnga-okú dò rò a'uta-otù ò. Wò ndi ògù náhu nzá nyí nyónzì dhu-okú dò rò, pbétù ka ní Kàgàwà bhà perè. ⁹Ìnzí ní kàsùku-okú dò rò dhu ndi, akye atdí ale mà náarana àdi ndàmbe ndòyò dǒ ní. ¹⁰Obhó tí, àlě'í ní Kàgàwà-òtsú-tsíró kasu, ndirò Yěsù Krístò mànà àlě kúngbò àlě dhu-otù ò, Kàgàwà anzì àlě ndíní àlě kongó tí ídzì dhu ònzì. Í ídzì dhu ní yà angyangyi Kǎhù nyíya-tì, ndíní àlě kongó tí ònzì dhu.

Krístò-nyutsi indrù rîî atdí ale tí dhu

(Kòl 1.20-22; Èbr 10.19-22; 1Pé 2.4-7)

11 Nírò, nyirè pé ingbà dhu bhëyi ale-tidò màtí nyí nyîî angýí dhu. Onziyángà ka kòbhlò dhu-okú dò rò, Pbayàhúdí arí nyàti inzà ka kòbhlò onziyángà ale tí. Pbétù, abádhí aróte yà irinà rò indrù arónzina ròyá ize dó tí. 12 Wò ndi kàsùmi ð, nyí nyuni nzá Krístò. Nyí nyîî olo tí Kàgàwà bhà ale, Pbaìsràyéí nzinzi ð. Kàgàwà mà núungbò ì pbìndà ale màna, ndàdù ndi ndonziya dhu tó làkà nókò abádhí tò ndi ungbòta-nyutsi. Pbétù nyí nyîî olo tí ndi ungbòta ð. Nyí nyîî mbà yà adzi ð nyí nyádù ðdònà nyí nyabá tí dhu nà, ndirò nyí nyuni nzá Kàgàwà. 13 Pbétù kòmbí, yà Yèsù Krístò màna nyí nyúngbò nyí dhu-otù ð, nyí, yà itse nyí nyîî angýi Kàgàwà rò rò rò, nyí nyîî ìkyèrò Kàgàwà-tí, yà ndi nufu okúku dò rò Krístò-azù-otù ð. 14 Obhó tí, Krístò nyú nditírò ní ndi màràngà nibho àlè tò. Kàbhù Pbayàhúdí mà inzí ní Pbayàhúdí màna ròngò atdí pbìri ð ale tí. Yà ndi ndabhù ndi nditírò ope tò dhu-otù ð, kùgolo wà abádhí nzinzi-ònga nutu, ndàbhù rîî òmvú tí imvú. 15 Àbadhi núugolo Músà bhà Úyátá mà, i Úyátá arávina ka kónzi tí dhu mà, kàrózèna kifù dhu màna, ndíní ndi ndabhù tí kòkò Pbayàhúdí mà inzí ní Pbayàhúdí màna ròngò atdí pbìri ð ale-òwútá tí, ndi màna abádhí ùngbò ì dhu-otù ð. Ndi dhu bhëyi ní ndi, Kìbho màràngà abádhí nzinzi ð. 16 Mùsàlabhà dó ndi ndòvè dhu-otù ð, Krístò náandu abádhí-tsù ròngò atdí ale-ngbò tí, ndàdù abádhí ùngbò Kàgàwà nà. Ndi mùsàlabhà-otù ð, Kítò abádhí nzinzi ð ì òmvú. 17 Krístò ira màràngà tó Ídzi Màkùrù núnò, nyí inzí ní Pbayàhúdí, yà itse nyí nyîî Kàgàwà rò rò tò, ndirò Pbayàhúdí, yà ìkyèrò ì Kà-tí tò. 18 Obhó tí, Krístò-otù ð nga ní ndi, àlè ì Pbayàhúdí mà inzí ní Pbayàhúdí màna, àlè kádù òwu ùvò àlè t'Àbanà-ònzí yà atdí tí arí ìlìlā-Alafí-otù ð.

19 Nírò kòmbí, nyí, inzí ní Pbayàhúdí tírò, nyí ní nzí olo tdítò ndirò nyí ní nzí iwú tí iwú vurò ngari ð rò ale. Pbétù kòmbí, nyí nyóngò wà pbìri ð ale nyú tí, atdíkpá Kàgàwà bhà ale màna, ndirò nyí nyóngò wà atdí idza ð bhà tí Kàgàwà bhà ale màna. 20 Àdhàdhì odu nì ka kòsì idza bhëyi, nyí mà átò, nyí ní idza ka kórù nì odu. Uvitatále mà pbànábí màna ní ndi idza-pfò ka kórù nì odu, ndirò Yèsù Krístò nyú nditírò ní ndi ndi idza-pbidò ðdò rí ádrèngbà odu. 21 Ndi Krístò ní ndi, idza ka kòsì nì odu nàbhù arí rùpbà ì atdíkpá, ndi idza ràdù òtro, ràrà àhu Kàgàwà-nyìkpò ð ìlā Kàbhà idza, yà Kàrádi òná tí. 22 Krístò màna nyí nyúngbò nyí dhu-otù ð, nyí, nyí nyúngbò wà nyí átò atdíkpá kórò ngúkpa ale màna, nyí Kàgàwà arádi òná ngari tí, Kàbhà ìlìlā-Alafí-otù ð.

Polò anzi inzí ní Pbayàhúdí nzinzi ð kasu

(Èfè 1.9-10; Kòl 1.24-29; 1Pé 1.10-12)

3 1 Wò dhu-okú dò rò ní ndi, ima Polò, ma mári mitsò Kàgàwà rò dükú. Ma marí ìmbi ð Yèsù Krístò tò ma mári kasu ònzí, mambe Ídzi

Màkürù núnò dǎ fùkù nyí ìnzí ní P̀b̀ỳà̀h̀ú̀dí t̀ò dhu-okú d̀ò r̀ò. ²Obhó tí, nyí nyíri wà dhu mbèyi nyú, p̀b̀ìndà ìdzìngà ǎ, Kàgàwà ríbhò wà fùkù ma mádù ònzìnà kasu fudú. ³Kàgàwà itè ndì idù, ndíní ma m̀nì tí yà òdhù ò arádi ndì ndudhé ndíní ndì ndònzìya tí dhu. Ní ma mándí wà dhu ake tí fùkù ndi dhu dǎ. ⁴Nyí nyapé i andítá nòzè, ní nyí nyádù ìngbà dhu bhèyi màtí ma m̀nì Krístò dǎ dhu yà òdhù ò arádi núnì ènì. ⁵Angyí, Kàgàwà nítè nzá wò ndi òdhù ò arádi dhu ìndrù t̀ò. P̀b̀étù kòmbí, kítè ka p̀b̀ìndà ìlìlǎ uvitatále mà, p̀b̀ìndà ìlìlǎ p̀b̀anábí mànà t̀ò, p̀b̀ìndà ìlìlǎ-Alaffi-otù ǎ. ⁶Ndirò, wò ndi òdhù ò arádi dhu-tì ní: Ídzì Màkürù-otù ǎ, ìnzí ní P̀b̀ỳà̀h̀ú̀dí mà rabáya Kàgàwà apì p̀b̀ìndà ale t̀ò asota atdíkpá P̀b̀ỳà̀h̀ú̀dí mànà. Abádhí nóngò wà atdí ale-ngbò-r̀ng̀a tí, ndirò abádhí nábà wà yà Kàgàwà akò fìndá làká Yèsù Krístò-otù ǎ dhu-tsí átò.

⁷Kàgàwà ìlì ma m̀í Ìdzì Màkürù-kàsù t'ále tí, yà p̀b̀ìndà ádr̀ng̀b̀ànga t̀ò ǒbì ní ndì ndíbhò idù p̀b̀ìndà ìdzìngà t̀ò perè-otù ǎ. ⁸Ìma ní ìmbà t̀ina nà ale nyú Kàgàwà bhà ale nzínzì ǎ kóró. P̀b̀étù, Kàgàwà bhà ìdzìngà ní ndi ma nábhu mongò Krístò bhà asota nòvò ìnzí ní P̀b̀ỳà̀h̀ú̀dí t̀ò. Ndi asota ní yà ìnzí fìndá ádr̀ng̀b̀ànga r̀í ndènì. ⁹Kíbhò ma mí ndì ndarí òdhù ò arádi dhu àbhù r̀àk̀á tí dhu òvò ma mí awáwù ǎ kóró ale t̀ò ní ìdzìngà átò idù. Ndi Kàgàwà, yà kóró dhu nanzì ale, náarù wò ndi ndì ndudhé dhu r̀òng̀ò àdi òdhù ò nyunatsi dhòdhòdhonganà, ¹⁰ndíní kòmbí *Kànìsà-otù ǎ, kóró màlàyìká mà fìyò kámá mànà núnì tí dhu Kàgàwà rarí dhu-òngà òvò dhèdhèrò ǎfò ǎ. ¹¹Kàgàwà ábhù ndi dhu r̀àk̀á àlè t̀ò Ádr̀ng̀b̀ále Yèsù Krístò-otù ǎ, yà r̀òpè ndi m̀h̀àngù ò r̀ò ndì ndudhé ka dhu bhèyi. ¹²Yà Yèsù Krístò mànà àlè kúngbò àlè dhu-otù ǎ, ndirò ka àlè ká'ù dhu-otù ǎ, àlè kábà wà ìmbà àlè-tsù ètò rí dhu r̀í r̀òr̀ò àlè kádù òwu òvò Kàgàwà-ònzí a'uta nyú nà ònà otu. ¹³Nírò, ma m̀it̀dè nyí it̀dè tí, àpé nyàbhù afíku r̀ìng̀yè ndì, yà okúku d̀ò r̀ò ma m̀ábàna àp̀b̀è ní, ndi àp̀b̀è ní ndi ádr̀ng̀b̀ànga t̀ò awáwù nábhu rí fùkù nídhunì.

Pòlò rí ndìtsò Èfesò tó kigò ǎ *p̀b̀àk̀r̀ìst̀ò dǎ dhu

¹⁴Wò dhu-okú d̀ò r̀ò ní ndi, ma m̀òkò ma ɔdyèdu dǎ Àba Kàgàwà-ònzí. ¹⁵Àbadhi ní ndi kóró r̀ùg̀ànda-tsù yà òr̀ù-akpà ò arí'ì mà, yà adzi dǎ arí'ì mànà t'Ábanà, yà abádhí dǎ arí ɔvò èvò ale. ¹⁶Ma mí m̀ìtsò Kàgàwà r̀ò, ndíní nyí nírà tí nyukutsì nǎ r̀ò p̀b̀ìndà ìlìlǎ-Alaffi t̀ò ádr̀ng̀b̀ànga t̀ò ǒbì ní, p̀b̀ìndà ádr̀ng̀b̀ànga t̀ò awáwù t̀ò ábh̀ng̀a-bvu r̀ò. ¹⁷Ma mí m̀ìtsò, ndíní Krístò ongó tí àdi afíku ò a'uta-otù ǎ. Ma mí m̀ìtsò átò, ndíní nyí nyí'ì tí ivéya ǎdí ì, 'àdù ìko àzè dǎ ale tí. ¹⁸Ndi dhu bhèyi ní ndi, nyí, yà atdíkpá nyí nyí'ì mànà Kàgàwà bhà ngùkpà ale mànà, nyí nyádù Krístò bhà àzè t̀ò ìh̀ungà mà, kà t̀ò ádzìngà mà, kà t̀ò ádzìngà r̀àrà ɔr̀ù mà, kà t̀ò ádzìngà r̀òfò òbvò mà núnì. ¹⁹Ma mí m̀ìtsò, ndíní nyèni tí Krístò bhà àzè, yà kóró ale t̀ò ìngà t'únita d̀ònà òsè àzè. Ndirò ma mí m̀ìtsò ndíní Kàgàwà bhà dhu tí arí'ì kóró dhu ní'ì tí fùkù dhu tí átò.

²⁰ Kàgàwà arí kasu ònzi àlě-nyuṣṣi p̀b̀indà ádr̀ungb̀ang̀a t́o ɔbi n̄. Ndir̀ò Kà-f́ò àlě k̀onzi dhu r̀ò, Kà r̄r̄i inè nd̀onzi ka abh̀o nyú r̀osè. Obh́o t́i, Kàbhà ádr̀ungb̀ang̀a t́o ɔbi ǹosè wà àlě kádù irènà ḱóró dhu d̀oná. ²¹ Dhu àkà àlě rilè Kàgàwà *Kànisa ð, ndir̀ò Yěsù Kríst̀ò-nyuṣṣi, ḱóró r̀ugànda ð, ndir̀ò dhòdhòdhonganà. Àmìnà.

Atdí ale-ngb̀ò t́i ka k̄f̄i Kríst̀ò-nyuṣṣi dhu

(R̀om 12.4-8; 1Kò 12.4-31; K̀l 3.12-14)

4 ¹ Nír̀ò ima, yà imbitále t́i ma m̄f̄i, Ádr̀ungb̀alè-kàsù ònzi ma m̀arí dhu-okú d̀ò r̀ò r̀ò, ma mìtdè nyí ìtdè t́i, nyí, yà Kàgàwà únzi nyí r̀ò, nyí nyàkà nyòkò ndi anzita nà àkà ɔf̀ò ð. ² Nyí nyàkà nyíi ỳwɔwà t́ále t́i atdíd̀ò, ìỳò aróko ale t́i, ndir̀ò dhu-dzi òndù arí ale t́i. Nyí nyàkà nyòndù dziku nzínziku ð àzè ð. ³ Nyí nyàkà nyònzì ɔbi atdíd̀ò, nyòd̀ò yà ìl̀l̀à-Alafí ábhù f̀ükù m̀ar̀ung̀a-otù ð atdínga. ⁴ Obh́o t́i, ale-ngb̀ò r̄r̄i atdí t́i, ndir̀ò ìl̀l̀à-Alafí r̄r̄i atdí t́i. Ndi dhu bh̄eyi t́i, Kàgàwà únzi nyí f̀indà ndíni nyí nyabá t́i dhu r̄r̄i atdí t́i. ⁵ Ádr̀ungb̀alè r̄r̄i atdí t́i, a'uta r̄r̄i atdí t́i, bàtizò r̄r̄i atdí t́i, ⁶ Kàgàwà r̄r̄i atdí t́i. Ka ní ḱóró ale t́Ábanà. K̀nyù idzi ḱóró ale d̀ò, K̀r̄i kasu ònzi ḱóró ale-otù ð, ndir̀ò K̀r̄adi ḱóró ale-nyuṣṣi.

⁷ P̀b̀ètù ìngb̀atí ìli ndi ale mà àlě nzínzi ð náabà àkàkà perè, àdhàdhì yà Kríst̀ò náabhè ka f̀indà ònà m̀ugèrè ð. ⁸ ìl̀l̀à Andítá r̀atina :

« Kít̀dègu ùpo ɔr̀ù,
ní k̀gù imbi ð ka kúsò ale ndàrà nà f̀oná,
ndir̀ò k̀ùbhò perè ìndr̀ù t̀ò^b. »

⁹ Nír̀ò, yàrí ɔte : « k̀p̀ò ɔr̀ù-t́i » ní àdhu ? Kà-t́i ní, kà rifo pé angyi yà adzi d̀ò, ndàd̀ù òtsù kà-t́i nyú. ¹⁰ Ẁò ndi ìfiffo ale ní ndi ẁò ùp̀p̀ò ɔr̀ù nyú, r̀osè òr̀ù-akpà d̀oná, ndíni ndi nd̀onyu t́i idzi yà adzi mà òr̀ù-akpà mànà d̀ò. ¹¹ Àbadhi ní ndi àkàkà perè nubhò ìndr̀ù t̀ò. Atdídhena ale t̀ò kàbhù ní uvitatále t́i i ale r̄r̄i n̄ perè, ng̀k̀pà ale t̀ò kàbhù ní p̀banábí t́i i ale r̄r̄i n̄ perè. Ng̀k̀pà ale-t́i t̀ò kàbhù ní Ìdzi M̀ak̀ur̀ù t́únotatále t́i i ale r̄r̄i n̄ perè, ndir̀ò ng̀k̀pà ale t̀ò kàbhù ní Kàgàwà bhà ale t́úndatátale mà m̀alímó mànà t́i abádhi r̄r̄i n̄ perè. ¹² Àbadhi náanzì dhu ndi dhu bh̄eyi, ndíni Kàgàwà bhà ale-nyitì nohú t́i angyangyi Kàgàwà bhà kasu t̀ò. K̀nzì ndi dhu, ndíni Kríst̀ò-ngb̀ò n̄sì t́i. ¹³ Ndi dhu bh̄eyi ní ndi, àlě'i ḱóró àlě kádù àlě òtù atdínga ð àlě t́o a'uta-otù ð, àlě ràd̀ù Kàgàwà t́íd̀hùnà ùni atdíd̀ò. Ndir̀ò, àlě kádù ð'ò a'uta ð, àlě r̀owù ùvò Kríst̀ò bhà àkàkà ɔf̀ò t́o m̀ugèrè nyú ð. ¹⁴ Ní, àlě kí nzí òko tdít̀d̀ò nzónzo t́o ɔf̀ò ð, yà ìndr̀ù ùtrá rí f̀iyó ùtrátá t́o m̀agèzì n̄ r̀uwí atdídhena ale r̀ùdhèna dhu r̀ambe àlě ùmbà d̀ò akye. ¹⁵ P̀b̀ètù, àlě kapé àmbe obh́o dhu ǹǹò d̀ò ìndr̀ù t̀ò àzè ð, ní àlě kádù ð'ò ḱóró dhu ð, r̀àrà àhu yà àlě-d̀o t́i ar̄f̄i Kríst̀ò bhà ɔf̀ò ð àlě

^b 4.8 Zàb 68.19

kówu ùvò dhu ò. ¹⁶Kòtù ǒ nga ní ndi, ale-ngbò-rǒngá-nzo kóró núpá ì òkò atdíkpá ìdzò, yà ì únzì ì dhu bhèyi. Ní, ìngbàtí ìli ndì ale-ngbò-rǒngá-ngba mà náapè kàsúna ònzi àkáká dhu bhèyi, ní ale-ngbò kóró rádù òvi, ndàdù àmbe ndòsì dš ndìtírò àzè ǒ.

Ípìrǒnga-òwútá nà pbàkrístò rǐì Krístò-nyutsi dhu

(Gàl 5.16-25; Kòl 3.1-13; 1Yù 3.16-18; 4.7-11)

¹⁷Nírò, ma mí dhu òvò fùkù atdyúdu nyú nà àlè tó Ádrùngbàle-òvò rǒ: nyí nyàkà nzá nyòkò tdítǒ ìnzá Kàgàwà nàni ale bhèyi. I ale ní kákà kòkòrǒnga tó fíyò ìrèta dš tí aríko ale, ¹⁸ndirò, abádhí tó ìrèta náarí nzì dhu àlè. I ale rǐì mbá yà Kàgàwà arìbhona ípìrǒnga nà nyuyatsi, abádhí úni nzá atdí dhu mà, ndirò abádhí ní dya ìdzò ale dhu-okú dš rò. ¹⁹Abádhí-nyì náarí nzì ìwu akekpa màtí, ndirò abádhí ádzi wà ì 'àmbe nzére dhu ònzi dš, 'àdù àmbe Kàgàwà-nyìkpó ǒ òtì dhu ònzi dš, ìmbá tsùya ùtò rí atdí dhu mà rǐì rórò.

²⁰Pbétù, ìnzì ní wò dhu bhèyi nga ndi ka kúdhe dhu fùkù Krístò-okú dš rò ní! ²¹Obhó tí, nyí nyírì wà kà dš màkùrù. Ní ka kúdhe wà Yèsù-nyutsi arǐì obhónga fùkù. ²²Nírò, nyí nyàkà nyàwà wò angyi nyí nyíì nà fùkú ǒfò itse nyú, wò angyi nyí nyíì nà ǒfò-ayí, wò nyùnda arí nyòwù igi, ndàdù nyítsu ìndrù àbhù rí rìnza ì utrátá tó dhu-atdyú ò. ²³Dhu àkà nyùgèrè nyí dòtsì, nyòngò ìndrù-òwútá tí afíku ònà rò, ndirò fùkú ìrèta ònà rò. ²⁴Nyí nyàkà nyíì òwútána tó ǒfò nà. Ndi ǒfò ní yà Kàgàwà bhà woyò rǒ ka kanzi ǒfò. Obhónga ní ndi ǒfò-òwútá ùnda rí, rìtè obhónanga tó ípìrǒnga, ndirò Kàgàwà-nyìkpó ǒ ìlǎ ípìrǒnga.

²⁵Ní ndi dhu-okú dš rò, nyùbhà tìtò t'únòta! Ìngbàtí ìli ndì ale mà náká ndùnò obhó dhu òdhìnà tò, àlè'ì kóró, àlè ní atdí ale-ngbò-rǒnga dhu-okú dš rò. ²⁶Dhu apé ìì nyí nyàkò dhu tí, ní nyí nyàkà nzá nyòtsù nzérenga ò. Adyifò àkànà nzá ndàrà òtsù ngòmà ò, ìnzá afíku ò nàwí nàpè ìku rórò. ²⁷Nyí nyàkà nzá nyùbhà ngari Pfòmvo Sitanì tò. ²⁸Ogbo ònzi rǒ úbhì ale, náká nzá ndònzì ogbo tdítǒ, pbétù, kákà ndònzì kasu òtsúna nyú ní, ndínì ndì ndabá tí dhu òtdì ndì ròyá ale-dzùnà ònzi ndì ndàdù ní dhu. ²⁹Nzére òte àkà nzá ndàhu liku ò rò, pbétù, nyí nyàkà nyòwù ùnòna rǒ ní ìdzi òte kèlè, yà ìndrù-dzùnà ònzi rádù ndòsì ngùkpà ale, ndàdù ìdzìnga ìbhò yà ndi òte ìrì rí ale tò. ³⁰Nyí nyàkà nzá nyàbhù izu rùka Kàgàwà bhà ìlǎ-Alafí. Obhó tí, ìlǎ-Alafí ní ize, yà nyukutsi Kàgàwà ìli, ndínì ongó tí dhu ìtè kpanba nyí ràrì pbìnda ale, ràrà àhu Kàgàwà rǐ nyùwù dòtsì nzére dhu ǒ rò òná idho ò. ³¹Nyí nyàkà nzá nyòdò rùkú ka kònzì nzére dhu afíku ò. Nyí nyàkà nzá ùkú nga rìwà ndì, ndirò nyí nyàkà nzá nyònzì nàwí. Nyí nyàkà nzá nyàngburu nzínzìku ǒ, nyí nyàkà nzá nyùndò dhu ìndrù ní, ndirò nyí nyàkà nyòdò nyí kóró nzére dhu-tidò rǒ rò. ³²Nyí nyàkà nyònzì ìdzìnga fùkù, nyàdù ìì àzè nà nzínzìku ǒ. Nyí nyàkà nyùbà dhu fùkù, àdhàdhì Kàgàwà nàubà dhu fùkù Krístò-nyutsi dhu bhèyi.

Awáwù ǝ ka kóko dhu

5 ¹Nyí ní Kàgàwà bhà nzónzo, yà atdíǝ kǝzè ale. Ní, nyí nyàkǝ nyǝkò kàbhà ǝfǝ ǝ. ²Nyí nyàkǝ nyǝzè nyí nzínzìkù ǝ, àdhàdhì Krístò náazè àlè dhu bhèyi : Kǝzè àlè, ndàdè p̀b̀ìndà íp̀ìr̀ǝngǝ àdzi ǝve t̀ò àlè-okú d̀ò r̀ò, r̀ìr̀ì perè tí ndir̀ò r̀ìr̀ì kǝzù ǝ ka k̀òb̀ì ìzǝ t̀ó perè yà mbèyi r̀ǝngù ndr̀ùù, ràd̀ù Kàgàwà-nyìkp̀ó ǝf̀ò tí.

³Nyí ní Kàgàwà bhà ale. Ní m̀nỳǹǹì t̀'̀nzìta mà, Kàgàwà-nyìkp̀ó ǝ ǝt̀ì k̀ór̀ó dhu mà, ngǝtsi ale-f̀ǝ r̀ìr̀ì dhu-atdyú òho ka kí dhu mànà náká nzá ndr̀ìr̀ì nd̀ì nzínzìkù ǝ. ⁴Ndir̀ò, nzére ǝte ǹóte ka kí ìndr̀ù ǹì dhu mà, ìmbǝ t̀ìya nà ǝte ǹóte ka kí dhu mà, ndir̀ò nzére zèze mà, náká nzá ndr̀ìr̀ì nd̀ì nzínzìkù ǝ. P̀b̀ét̀ù àkǝkǝ dhu ní kadu ǝts̀ò Kàgàwà t̀ò. ⁵Obhó tí, nyí nyàkǝ nyǝni dhu ní : m̀nỳǹǹì ònzì arí ale mà, Kàgàwà-nyìkp̀ó ǝ r̀ì ìndr̀ù àbh̀ù r̀òt̀ì ng̀ǝkp̀à dhu ònzì arí ale mà, ndir̀ò k̀ór̀ó dhu-atdyú òho arí r̀ìr̀ì f̀ìndà tí ale mà ní rokoya nzì atdí dhu-kǝmǝ màt̀ì Kàgàwà bhà, ndir̀ò Krístò bhà Idzi ǝ. Obhó tí, k̀ór̀ó dhu-atdyú òho arí r̀ìr̀ì f̀ìndà tí ale r̀ìr̀ì àdhàdhì *s̀ànam̀ù-ònzì arí nd̀ùk̀ǝ ale bhèyi.

⁶Atdí ale mà náká nzá nd̀ùtr̀à nyí ìmbǝ t̀ìya nà ǝte ǹì. K̀òr̀ì nzérengatid̀ò-okú d̀ò r̀ò ní ndi, Kàgàwà arí kǝkǝ ìnzì arí ts̀ùnà dhu ìr̀ì ale-ànyǝ nít̀ì p̀b̀ìndà nàwí-lú ǹì. ⁷Nír̀ò, nyí nyàkǝ nzá nyǝwù nyír̀ì r̀ǝ k̀òr̀ì dhu bhèyi ale mànà. ⁸Angyi, nyí nyongónà òko ìnd ǝ, p̀b̀ét̀ù k̀òmbì, yà Ádr̀ùngbǝle mànà nyí nyúngbò nyí dhu-otù ǝ, nyí nyáròko awáwù ǝ. Ní nyí nyàkǝ nyǝkò àdhàdhì awáwù ǝ nzónzo bhèyi. ⁹Obhó tí, awáwù aròdhina itse ní dhèdhèr̀ò ìdzìngǝ-tid̀ò mà, obhónánga mà, obhónga mànà. ¹⁰Nyí nyàkǝ nyǝwù ǝbì ònzì r̀ǝ nyǝni Ádr̀ùngbǝle-nyìkp̀ó ǹf̀ò ràd̀ù dhu. ¹¹Nyí nyàkǝ nzá nyítsu nyí yà ìnzá nga ǹf̀ò ìnd t̀ó m̀ts̀ǝ ǝ, p̀b̀ét̀ù nyí nyàkǝ nyǝp̀f̀ò kà-d̀ǝngǝ kpangba. ¹²Obhó tí, ẁò ǝdh̀ù ǝ ìndr̀ù r̀ǝnzina dhu d̀ǝ ka k̀ǝte dhu náarí ale-nyí àbh̀ù r̀ìẁù. ¹³P̀b̀ét̀ù, d̀yá nga ka k̀up̀f̀ò kpangba k̀ór̀ó dhu ràd̀ù 'àla yà ì dhu nyú r̀ìr̀ì dhu bhèyi. ¹⁴Obhó tí, k̀ór̀ó dhu, yà awáwù ǝ r̀ìr̀ì ní ràd̀ù òngò awáwù tí. Ndi dhu-okú d̀ò r̀ò ní ndi, ka kátina yà dhu bhèyi :

« f̀v̀à nyi ìdhò ǝ r̀ò, ẁò ǝdh̀ò nyi nyódhò r̀ò !

íngbè nyi, nyahu ǝve-bv̀ù r̀ò,

ní, Krístò ràd̀ù nyìnú nga àẁù. »

¹⁵Nyí nyàkǝ nyǝndà f̀ùk̀ù m̀ts̀ǝ mbèyi. Nyí nyàkǝ nzá nyǝkò p̀b̀àdhómá bhèyi, p̀b̀ét̀ù nyí nyàkǝ nyǝkò àdhàdhì dhu-ǝngǝ t̀'̀òvòta núnì ale bhèyi. ¹⁶Nyí nyàkǝ nyǝnzì kasu mbèyi yà nyí nyír̀ì nà k̀òmbì k̀asum̀ì ǝ, k̀àr̀ì ìdhò ní nzére ìdhò nídhunì. ¹⁷Ndi dhu-okú d̀ò r̀ò, nyí nyàkǝ nzá nyí p̀b̀àdhómá tí, p̀b̀ét̀ù nyí nyàkǝ nyǝni Ádr̀ùngbǝle-af̀ì ǝzè nyǝnzì dhu. ¹⁸Nyí nyàkǝ nzá nyǝr̀ì iwa ǹì, iwa ǝmv̀ù ka kí korì ǹì dhu náarí ìndr̀ù bhà íp̀ìr̀ǝngǝ ìnzǝ nídhunì. P̀b̀ét̀ù, nyí nyàkǝ nyǝbhù ìl̀ìl̀à-Alaf̀ì r̀ìrà nyí.

¹⁹Nzínziku ÿ nyí nyóte rò, nyí nyàkǎ nyǔnò dhu ní *Zàburì ò rò ráhu dhu, ndirò nyí nyàkǎ nyǔyù yà Ìlǎ-Àlafí àbhu nyámbe ùyùnà dǎ adyi. Nyí nyàkǎ nyǔyù adyi mà Zàburì mànà nyámbe Ádrùngbǎle nílè dǎ ní atdí afíku nà. ²⁰Nyí nyàkǎ nyǔngò òtsò àbhu bìlìnganà Àba Kàgàwà tò kórò dhu-tsí dǎ, àlè tò Ádrùngbǎle Yèsù Krístò-òvò rǎ.

Vèbhále mà fíyó kpabhále mànà àkǎ 'òkò nzínziya ÿ tí dhu

(*Òpt 2.21-24; Kòl 3.18-19; 1Pé 3.1-7*)

²¹Nyí nyàkǎ nyǔngò tsùkú dhu ìrì nzínziku ÿ, Krístò nyí nyífu dhu-okú dǎ rò.

²²Nyí vèbhále, nyí nyàkǎ nyírì fùkú kpabhále-tsù dhu, Ádrùngbǎle Yèsù ózè dhu nyí nyònzì dhu tí. ²³Obhó tí, kpatsìbhále ní pòndà tsìbhále-do, àdhàdhì Krístò narí *Kànìsà-do dhu bhèyi. Ndirò Krístò nyú ndìtírò ní Kànìsà tò Ògùba, ndì Kànìsà ràdù ìrì kà-ngbò. ²⁴Vèbhále àkǎ ìrì fíyó kpabhále-tsù dhu kórò dhu ÿ màtí, àdhàdhì Kànìsà náarí Krístò-tsù dhu ìrì dhu bhèyi.

²⁵Ndirò nyí kpabhálè, nyí nyàkǎ nyòzè fùkú vèbhále àdhàdhì Krístò ózè Kànìsà, ndàdù pòndà ìpìrònga nyú àbhu ndìtírò kà tò dhu bhèyi, ²⁶ndínì ndì ndu'ò tí ka idha^c ní ndirò òtèna ní rìlǎ Kàgàwà tò. ²⁷Kàzè ka ndínì *Kànìsà náara tí àhu Yèsù nyú ndìtírò-ònzì ádrùngbǎnga tò awáwù ÿ, ìmbǎ atdí andrita nà màtí, ìmbǎ nyìna rǎ mùsìngírì nà màtí, ndirò ìmbǎ atdí otsu nà màtí. Kàzè ka rìrì Kàgàwà-nyìkpò ÿ ìlǎ, ndirò ìmbǎ nzére dhu tí ka kòzàna dhu rìrì nyunatsì dhu tí. ²⁸Ndi dhu bhèyi tí, kpabhále àkǎ 'òzè fíyó vèbhále àdhàdhì ì ózè ngbǔya nyú ìtírò dhu bhèyi. Pòndà tsìbhále nòzè ale nòzè wà ndì ndì nyú tírò. ²⁹Obhó tí, ngbǔna nyú òndrò rí ndìtírò atdí ale mà rìrì mbǎ. Pbetù kà rì kòngù, ndàdù òdòna mbèyi, àdhàdhì Krístò náarònzina ngbǔna, Kànìsà rǎ dhu bhèyi, ³⁰àlè'ì ní kà-ngbò-ròngá-nzo nídhunì. ³¹Ìlǎ Andítá^d ò ka kándì dhu kati: « Wò dhu-okú dǎ rò ní ndì, kpatsìbhále ròngo àbanà mà íyànà mànà núbhà, 'àdù 'ungbò pòndà tsìbhále nà, abádhì óyò rò kórò ràdù òngo atdí ale-ngbò tí^e. » ³²Wò ndì Andítá-nyutsì ndì nórù obhó dhu ní ádrùngbǎ dhu nyú. Pbetù ma mòtè dóná dhu ní Krístò mà Kànìsà nà nàndà dhu. ³³Ní ndì dhu bhèyi tí, tíku ònǎ rò átò, ìngbàtí ìlì ndì kpatsìbhále mà nákǎ ndòzè pòndà tsìbhále àdhàdhì yà ndì nyú ndì ndòzè ndì ndìtírò dhu bhèyi. Ndirò, ìngbàtí ìlì ndì tsìbhále mà, nákǎ ndìfu pòndà kpatsìbhále.

Nzónzo mà ì nódhì ale mànà nákǎ ìrì nà nzínziya ÿ ìrita

(*Uvt 27.16; Mbà 6.20; Kòl 3.20-21*)

6 ¹Nyí nzónzò, nyí nyàkǎ nyírì nyí nódhì ale-tsù dhu Ádrùngbǎle Yèsù nòzè ka dhu bhèyi. Obhó tí, wòrì ní ndì ìnga nòfò dhu. ²« Dhu àkǎ

^c 5.26 idha rítèna dhu ní mbèmbè bàtizò àlù ka kí dhu. ^d 5.31 Ìlǎ Andítá tí kátina ní Ungbòta-ayí. ^e 5.31 Òpt 2.24

nyifu àbanu mà íyànu màna. » Wòrí ní ndi idrè Úyátá nzínzì ð wemberè tó uyátá, yà Kàgàwà ísè yàrí làkà dòná, ndàti : ³« ndíni nyi nyonziya tí hirò, nyadù ábhò idho nyú nódhò yà adzi dǎ. »

⁴Ndirò nyí nzónzo t'ábáná, nyí nyàkǎ nzá nyòwù fùkú nzónzo àbhu rǒ rǎkò. Pbétù, nyí nyàkǎ nyívi abádhí, nyámbe nzére dhu òsò dǎ fíyò, nyadù òwu Ádrùngbǎle Yèsù ózè dhu nóvò rǒ fíyò.

Ino tí aríi ale mà fíyò ádròdrò ale màna náká ií nà nzínziya ð irita

⁵Nyí ino tí aríi alé, nyí nyàkǎ nyíri yà adzi ð fùkú ádròdrò ale-tsù dhu ádrùngbǎ ífuta nyú nà, obhóna tó afíku nà, àdhàdhì Krístò tò nyí nyí ndi kasu ònzi dhu bhéyi. ⁶Nyí nyàkǎ nzá nyámbe kasu ònzi dǎ yà dèkú nga àndà fùkú ádròdrò ale rí ònà kàsùmi ð tí, ndíni abádhí-nyìkpó kèlè nǒfó tí. Àdhàdhì nyí ní Krístò bhà ino dhu bhéyi, nyí nyàkǎ nyònzì Kàgàwà-aff òzè dhu atdí afíku nyú nà. ⁷Nyí nyàkǎ nyònzì fùkú ino-kàsù ídzi afíku nà, àdhàdhì Ádrùngbǎle Yèsù tò nyí nyí kasu ònzi dhu bhéyi, ìnzì ní ìndrù tò nyí nyí kònzì dhu bhéyi. ⁸Nyí nyàkǎ nyùni dhu ní, Ádrùngbǎle rubhòya perè ìngbàtí íli ndí ale mà tò, àdhàdhì ndi ale bhà ídzi kasu-bvu rǒ, ìmbà ríi dòná aríi nditírò ale màtí, ndirò ngàtsi ní ino tí aríi ale màtí.

⁹Ndirò nyí ino nà aríi ádròdrò alé, nyí nyàkǎ nyònzì dhu ndi dhu bhéyi tí fùkú ino rǒ. Nyí nyàkǎ nzá nyámbe àvu dǎ abádhí-rǒ. Ndirò nyí nyàkǎ nyùni dhu, nyí nyú mà fùkú ino màna, nyí raríi ìnè fùkú Ádrùngbǎle nà atdí tí òrù-akpà ð. Ndi Ádrùngbǎle ní ìnzì arí ìndrù-ònga òvò ale.

Kàgàwà bhà màtsùmu

(Ròm 13.12; 1Tè 5.8; 1Pé 5.8-9)

¹⁰Kà ríku dòná rò ní, nyí nyàkǎ nyàbà fùkú òbi Ádrùngbǎle Yèsù màna nyí nyúngbò nyí dhu-nyutsi. Nyí nyàkǎ nyíi òbi nà kàbhà ádrùngbǎnga tó òbi-nyutsi. ¹¹Nyí nyàkǎ nyǔfǒ yà Kàgàwà úbho fùkú màtsùmu kóró rùkú, ndíni nyí nyòdí tí pfǒku Pfòmvo bhà nzére màgèzi-ònzì. ¹²Obhó tí, àlè kári nzi ila ùgye yà adzi ð ale màna. Pbétù, àlè kári kùgye nà ní òrù-akpà-nyí rǒ aróko nzére-alafí mà, nzére-alafí tó ádròdrò ale mà, abádhí nzínzì ð ádròdrònga tó òbi nà aríi nzére-alafí mà, ndirò yà ìnò tó adzi ð aríi ádròdrò ale tí nzére-alafí màna. ¹³Ní ndi dhu-okú dè rò kòmbí, nyí nyàkǎ nyùgù Kàgàwà bhà kóró màtsùmu. Ndi otu ð ní ndi, nyí nyí pfǒku òdì fùkú òmvù-ònzì yà ríra nzére idho ð, nyadù ìko pòtsó, ila nyí nyùgyè nyòwù ùtsàna dhu-dzidǎ.

¹⁴Nírò, nyìkò dòtsí nyòdì pfǒku : nyìsò mvuku'ò obhóna ní kùkyè tí, nyadù obhónánga ùfò odrùku dǎ làtú tí. ¹⁵Ndirò, nyí nyàkǎ nyǔfǒ màrùngà tó Ídzi Màkùrù t'únòta tó òbi, kàyitò tí pfǒku rǒ. ¹⁶Ndirò kóró

^f 6.3 Uvt 20.12; Tòr 5.16

kàsùmi ð, nyĩ nyàkǎ nyǎdò fùkú a'uta, rĩĩ àdhàdhì iva nyĩ nyàlù fùkú dhu bhěyi, ndĩnĩ nyĩ nyivé tí wò p̄f̄m̄v̄o bhà kàzu tó mbàra nĩ kóró. ¹⁷Nyĩ nyàkǎ nyàkò fùkú Ògù rĩĩ àdhàdhì tsumà tó kòp̄l̄ò nyĩ nyùf̄s̄ dùku r̄o dhu bhěyi. Ndirò nyĩ nyàkǎ nyàkò Kàgàwà bhà Ɔte rĩĩ àdhàdhì yà Ìl̄l̄à-Alafí àbhũ fùkú pangà bhěyi. ¹⁸Nyĩ nyàkǎ nyĩtsò nyĩ Kàgàwà r̄o kóró kàsùmi ð, Ìl̄l̄à-Alafí rĩ nyũnda r̄orò. Nyĩ nyàkǎ nyĩtsò nyĩ Kà-r̄ò, nyǎdù k̄itdè kóró ƒf̄ ð. Ní ndi dhu-okú dò rò, nyĩ nyàkǎ nyǎbhũ nyĩkpókũ ròtdyù, nyǎdù àmbe nyĩtsò d̄s̄ Kàgàwà bhà ale d̄s̄ kóró. ¹⁹Nyĩ nyàkǎ nyĩtsò nyĩ dùdú átò, ndĩnĩ Kàgàwà ili tí ùn̄o àkǎ munò Ɔte lidú. Ndi dhu bhěyi ní ndi, ma màdù àrà Ídzì Mākūrù-nyutsi ndi narù dhu n̄v̄ò r̄o ìndrù t̄o ìmbǎ ùdú Ɔd̄ó na. ²⁰Íma ní Yēsù Krístò ív̄i Ɔv̄ona r̄o ale, ìmbǎ dhu r̄ĩĩ imbi-dzà ð ma m̄f̄ĩ kòmbí dhu màtí. Nírò, nyĩtsò nyĩ dùdú, ndĩnĩ ma mabá tí Ɔbi, m̄tè ìmbǎ ùdú Ɔd̄ó na, àdhàdhì ma màkànà m̄tè dhu bhěyi.

Bhàruwà r̄iku d̄oná rò ovita

(K̄l̄ 4.7-9)

²¹Dòkíkò, yà at̄d̄id̄s̄ ma m̄ozè ad̄òdu, àkǎkǎ dhu bhěyi arí àl̄é t̄o Ádr̄ungbǎle Yēsù bhà kasu ònzi kóró kàsùmi ð kasutále, ní r̄i ndi pbàkà màkūrù òv̄o fùkú, ndĩnĩ nyĩ nyuni tí ìngbà ƒf̄ ð màtí ma m̄f̄ĩ dhu mà, ìngbà dhu bhěyi màtí ma mí dhu ònzi dhu mànà. ²²Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, ma mòv̄i ka tikũ ò, ndĩnĩ mà múda ònà dhu n̄v̄o tí fùkú, ndàdù af̄ikũ àbhũ ròtsi Ɔbi.

²³Àl̄é t'Ábanà Kàgàwà mà àl̄é t̄o Ádr̄ungbǎle Yēsù Krístò mànà nákǎ 'àbhũ nyĩ, kóró ad̄òdu tírò, nyòkò màr̄ungà ð, àzè ð, ndirò a'uta mànà dhu ð. ²⁴Kàgàwà bhà ídzìnga nákǎ ndĩĩ yà àl̄é t̄o Ádr̄ungbǎle Yēsù Krístò nòzè ìnzĩ rádù iku àzè nĩ ale nà kóró.